

**ACORD 78/2018, de 18 de juliol, del Ple  
del Consell de l'Audiovisual de Catalunya**

**Sobre l'anàlisi del programa *Solidaris*, emès per Catalunya Ràdio, el 24 març  
de 2018**

---

**Fets**

**1r.** Amb data 27 de març de 2018, mitjançant el formulari de queixes i suggeriments, va tenir entrada al Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) una queixa en relació amb el programa *Solidaris* de Catalunya Ràdio (Q36/2018), del 24 de març de 2018.

Segons l'escrit de la queixa hi hauria una "[...] falta de pluralitat [...]" i s'hauria produït una "[...] instrumentalització política parcial del presentador amb el seu discurs poc neutral [...]".

**2n.** A aquestes efectes, l'Àrea de Continguts del CAC ha realitzat l'Informe 38/2018, d'11 de juny, relatiu a l'anàlisi del programa *Solidaris*, emès per Catalunya Ràdio el 24 de març de 2018, en el qual l'identifica com «[...] un magazín temàtic sobre qüestions relacionades amb els drets humans i la solidaritat, que s'estructura a partir d'un debat. Dirigit i presentat per Albert Segura, s'emet dissabte de 15 h a 16 h a Catalunya Ràdio.

Cada edició està dedicada a un tema monogràfic relacionat amb els drets humans, la cultura de la pau, la justícia social i la cooperació, que es tracta a partir d'un debat entre membres i representants d'ONG, associacions, moviments socials, etc. El programa tracta, també, històries de superació personal i pretén denunciar situacions d'injustícia, desigualtat social, marginalitat, etcètera.

El programa s'estructura en les seccions següents:

- Una taula de debat amb representants d'ONG, moviments socials, etc.
- La secció "La xarxa Molina", conduïda per Marta Molina i d'una durada d'uns 10 minuts, basada en reportatges de temes socials.
- Emissió d'una cançó al final del programa relacionada amb el tema tractat i recomanada per un personatge públic. [...]

**Fonaments de dret**

**Primer. Anàlisi del programa *Solidaris* emès per Catalunya Ràdio, el 24 de març de 2018**

L'Informe 38/2018, d'11 de juny, de l'Àrea de Continguts indica que [...] l'edició analitzada del 24/3/2018 porta per títol (segons la web) "No normalitzar la repressió" i versa sobre l'empresonament incondicional el dia abans de Dolors Bassa, Carme

Forcadell, Raúl Romeva, Josep Rull i Jordi Turull, després que el jutge instructor del Tribunal Suprem els encausés per rebel·lió; com també sobre el fet que Marta Rovira s'hagi desplaçat a viure a Suïssa.

L'enfocament del tema tractat es realitza des de la perspectiva habitual del programa: la relació del tema de debat amb el respecte dels drets humans.[...]"

En relació amb les persones convidades al debat o entrevistades, l'Informe esmentat assenyala que "[...] el programa convida a representants d'associacions que treballen en qüestions relacionades amb el respecte dels drets humans i la cultura de la pau: la taula de debat està formada per dues advocades d'associacions professionals per la defensa dels drets humans i dos directors d'ONG que treballen per la no-violència i la cultura de la pau. En aquest sentit, són veus expertes en relació amb aquesta qüestió.

**Quadre 1. Actores que participen en el debat del programa (ordre alfabètic)**

| Actor           | Activitat                          | Agrupació                                |
|-----------------|------------------------------------|------------------------------------------|
| Armada, Jordi   | Director de Fundipau               | Món associatiu                           |
| Gervasoni, Luca | Director de Novact                 | Món associatiu                           |
| Vall, Carla     | Advocada d'Irídia i Dones Juristes | Associacions i col·lectius professionals |
| Vila, Maria     | Advocada de Drets                  | Associacions i col·lectius professionals |

L'edició analitzada inclou també quatre entrevistes telefòniques, dues a directors d'ONG vinculades als drets humans, justícia social, pau i solidaritat, i dues més a representants d'institucions de la Generalitat vinculades a la defensa dels drets de la ciutadania i a la promoció de la cultura de la pau.

**Quadre 2. Actores entrevistats telefònicament durant el programa (cronològicament)**

| Actor           | Activitat                                               | Agrupació                             |
|-----------------|---------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| Mateu, Francesc | Director d'OXFAM Intermón                               | Món associatiu                        |
| Ibáñez, Eduard  | Director de Justícia i Pau                              | Món associatiu                        |
| Ribó, Rafael    | Síndic de greuges                                       | Altres institucions de la Generalitat |
| Font, Tica      | Directora de l'Institut Català Internacional per la Pau | Altres institucions de la Generalitat |

[...]"

Així mateix, respecte del rol del conductor del programa, Albert Segura, el mateix informe classifica les seves intervencions en les tipologies següents: "[...]"

- Introducció del tema central del programa
- Presentació del debat
- Presentació de les persones que participen al debat
- Preguntes a les persones que participen al debat
- Preguntes a les persones entrevistades
- Comiat
- Presentació del programa de la setmana següent [...]"

De l'anàlisi efectuada, l'Informe de l'Àrea de Continguts estableix que "[...] en diferents moments del programa, el conductor introdueix elements valoratius:

- En la presentació del programa:

"No ho podem normalitzar, de cap de les maneres. No ens hi podem acostumar. No podem desentendre'ns ni ser cada dia una mica més indiferents [...] I és que això ja no només va d'independència, va, sobretot, de defensar els drets civils i polítics fonamentals. D'aturar **una regressió democràtica espanyola, una deriva autoritària, que està pervertint les regles més elementals de l'Estat de dret**: la separació de poders, la llibertat d'expressió, la legitimació de l'ús de la violència per resoldre un conflicte polític, l'abús de poder, la prostitució d'eines bàsiques del sistema democràtic."

"**No ho podem normalitzar perquè no, no és normal [...], no és normal** no poder celebrar l'aniversari d'una filla [...], **no és normal** haver-se d'acomiarar, entre llàgrimes, de la família a la porta del Parlament [...]. **No és normal** veure els escons buits amb llaços grocs.

- En la presentació del programa de la setmana següent:

"[...] hem viatjat fins a Múrcia, precisament **per parlar-vos d'una repressió policial [...]** **Una revolta, que la mà dura del PP**, amb moltes fins i tot per menjar pipes amb actitud desafiant, no està sufocant."

- En la presentació del debat:

"Conflictes llunyans, **atacs a drets civils i polítics** que, malauradament, ara, també patim a casa."

- En el preàmbul a la formulació d'una pregunta en el debat:

"Tretze dirigents processats per rebel·lió, delictes que demana l'ús de la violència, **que mai no s'ha produït** en el procés català.

- En el preàmbul a la formulació d'una pregunta en una entrevista:

"Avui en aquest programa especial, **perquè no podem normalitzar de cap de les maneres** els empresonaments polítics i l'exili, que es resolgui per via judicial un conflicte polític."

- En el comiat:

"[...] Fins aquí aquest *Solidaris* especial, amb ONG, moviments socials, advocats, defensors dels drets humans que es neguen a normalitzar **aquesta regressió democràtica espanyola a l'atac als drets civils i polítics fonamentals, a la llibertat d'expressió, la legitimació de l'ús de la**

**violència per resoldre un conflicte polític, la perversió de les regles més elementals de l'Estat de dret, la separació de poders". [...]**

Vista la transcripció de les intervencions i el seu contingut, l'Informe conclou el següent: "[...]

- *Solidaris* és un magazín temàtic que tracta sobre diferents conflictes socials de l'actualitat (a Catalunya, a l'Estat i a la resta del món) i que pren un posicionament actiu en favor de la cultura de la pau i del respecte dels drets humans.
- L'edició del 24 de març, titulada "No normalitzar la repressió", aborda la declaració de presó incondicional per a diferents polítics catalans, dictada el dia abans, com una situació que té relació amb els drets humans, en el marc de la perspectiva habitual que el programa dona a les temàtiques que tracta.
- Per tractar el tema, *Solidaris* realitza un debat en el qual participen persones amb "un punt de vista rellevant" en el camp dels drets humans i dels drets de la ciutadania. Les persones convidades al debat i les persones entrevistades pertanyen al món associatiu o a institucions de la Generalitat de Catalunya relacionades amb la cultura de la pau, la promoció dels drets humans o la protecció dels drets de la ciutadania que actuen a Catalunya i/o a la resta del món.
- En el marc d'aquest enfocament del programa, i en el context del posicionament actiu que defineix *Solidaris*, el conductor introdueix elements de valoració en relació amb el tema tractat en diversos moments: en la presentació de l'edició del dia del programa; en la presentació de l'edició de la setmana següent; en la presentació del debat; en el preàmbul a dues preguntes i en el comiat. [...]

**Segon. Les missions de servei públic i el *Llibre d'estil de la CCMA***

La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) és el prestador del servei públic audiovisual de la Generalitat i Catalunya Ràdio és la denominació comercial d'un dels seus programes (de ràdio). Correspon a la CCMA, d'acord amb l'apartat 2 de l'article 26 de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (LCA), el compliment de les missions del servei públic de comunicació audiovisual de la Generalitat de Catalunya.

En relació amb les missions de servei públic, cal posar de manifest que l'apartat 1 de l'article 26 de la LCA assenyala que la missió principal del servei públic de comunicació audiovisual de la Generalitat de Catalunya és oferir als ciutadans de Catalunya un conjunt de continguts "[...] orientats a la satisfacció de llurs necessitats democràtiques, socials, educatives i culturals, garantint de manera particular l'accés [...] a una oferta d'entreteniment de qualitat". A aquest efecte, "[...] s'han d'emprar tots els llenguatges, els formats i els gèneres propis de la comunicació audiovisual que resultin més adequats en cada cas [...]". D'altra banda, l'apartat 3 de l'article 26

esmentat indica com a missions específiques de servei públic: “[...] la transmissió d’una informació veraç, objectiva i equilibrada, respectuosa amb el pluralisme polític, social [...]” (lletra b); “[...] la promoció activa de la convivència cívica, el desenvolupament plural i democràtic de la societat, el coneixement i el respecte a les diverses opcions i manifestacions polítiques, socials [...] presents al territori de Catalunya. En aquest context és necessari l’ús de tots els llenguatges, formats i discursos que dins el respecte i l’atenció a la diversitat i el pluralisme, permetin el diàleg, la comprensió i la cohesió entre les diverses opcions, i entre les diverses àrees del territori de Catalunya [...] ” (lletra g); “[...] el subministrament de continguts i serveis audiovisuals dirigits als sectors més amplis i diversos de l’audiència, amb una atenció especial als col·lectius més vulnerables [...]” (lletra j) així com “[...] l’afavoriment de l’accés dels ciutadans de Catalunya a la formació, la difusió, el coneixement i la divulgació màxims dels principals esdeveniments polítics, socials, econòmics, científics i esportius de la societat de Catalunya i les seves arrels històriques, preservant d’una manera especial la memòria històrica i el patrimoni dels seus testimonis, i la promoció de les expressions i manifestacions culturals més diverses, particularment de les vinculades a l’ús dels mitjans audiovisuals [...]” (lletra l).

En desenvolupament i aplicació d’aquestes previsions, les disposicions preliminars del *Llibre d’estil* de la CCMA assenyalen que aquest document “[...] estableix el marc editorial, el marc lingüístic i les normes periodístiques i professionals dels diversos mitjans que la integren: televisió, ràdio, internet i altres plataformes [...]”, el qual està format per una *Guia editorial* i un *Manual d’ús* en què es desenvolupen unes directrius amb la finalitat de constituir un marc a partir del qual es puguin resoldre qüestions deontològiques i relatives a l’emissió dels continguts, i des de la perspectiva de la responsabilitat editorial de la CCMA, els epígrafs més significatius en relació amb la queixa presentada sobre el programa *Solidaris*, emès per Catalunya Ràdio el 24 de març, són els següents:

Quant al *Manual d’ús*:

**2.1.1.4.1. relatiu a l’Objectivitat, imparcialitat i equilibri informatius**

*Presentem els continguts informatius amb imparcialitat, sense prendre partit per cap opció i sense deixar-nos influir per les fonts que ens faciliten les notícies.*

*En temes en què hi ha punts de vista diferents o fins i tot confrontats, busquem opinions contrastades entre les veus més representatives. Si no hem pogut obtenir la versió d’una de les parts perquè ens l’ha denegada o per qualsevol altra circumstància, ho fem saber a l’audiència, especialment si això provoca un desequilibri informatiu.*

*Expliquem els fets des d’un punt de vista neutre i equidistant, i no convertim les opinions en fets.*

**2.1.3.5.2.1. Magazins**

En els nostres magazins hi ha part d’informació i part d’entreteniment. Hi recollim aspectes de l’actualitat i ajudem a interpretar-la, amb entrevistes, reportatges i l’opinió i la valoració d’experts i col·laboradors. La combinació de

gèneres no impedeix que quedi clara la separació entre la informació, la interpretació i l'opinió.

Quan discutim o debatem, ho fem enraonant. Evitem convertir els programes de debat en espais en què els crits i les sortides de to són la norma de relació entre les persones que hi participen.

En afers controvertits sobre els quals hi ha opinions diverses, i sovint oposades, oferim diferents punts de vista perquè l'audiència es pugui formar la seva pròpia opinió.

Decidim els continguts amb independència. Tenim en compte les activitats i les propostes dels diferents actors polítics, socials, artístics o d'altres àmbits, però no ens sotmetem acríticament a les seves agendes.

Els col·laboradors que intervenen en els programes, de la mateixa manera que la resta de professionals, han d'observar i complir els nostres principis, sota la responsabilitat de la persona que dirigeix l'espai.

En aquest aspecte, cal posar de manifest, a efectes de ponderació d'aquest epígraf, el que indica la recent sentència del Tribunal Constitucional, de 4 de juliol de 2017, que declara inconstitucional part de l'articulat que inclou la lletra f de l'article 80 de la LCA relatiu a "[...] fer una separació clara entre informacions i opinions [...]" de la manera següent: "[...] se desprende la dificultad de aceptar que una diferenciación cuya operatividad radica en la determinación de las conductas que se encuentran amparadas por una u otra libertad fundamental (expresión o información) encuentre su reflejo en una ley que, al prever esa "separación clara", lo único que hace es establecer una obligación formal de programación cuyo incumplimiento (difícil, como acabamos de señalar) puede conllevar la sanción de suspensión de actividad por un tiempo de tres meses. El efecto desalentador del ejercicio del derecho que se deriva de esta previsión se percibe solo con tomar como ejemplo el caso de los debates o tertulias políticas en las que, de forma evidente, se mezclan ambas facetas, siendo desproporcionado exigir que en ese tipo de intervenciones se esté alertando en cada momento de cuándo se está ejerciendo la libertad de opinión y cuándo la libertad de información [...]".

En un sentit molt similar es refereix l'apartat 9è. de la secció 5a. del Codi de Difusió de l'Oficina de Comunicacions del Regne Unit (OFCOM), que recull les directrius relatives a la imparcialitat i la deguda exactitud i la prominència indeguda d'opinions i dictàmens: «[...] els presentadors i reporters [amb l'excepció dels presentadors de notícies i els reporters en els programes de notícies], els presentadors de programes o articles "d'opinió personal" o "autor" i els conductors dels programes de discussió poden expressar els seus punts de vista sobre assumptes de controvèrsia política o industrial relacionades amb la política pública actual. No obstant això, els punts de vista alternatius han d'estar adequadament representats en el programa o en una sèrie de programes considerats en el seu conjunt. A més, els presentadors no han d'usar l'avantatge de les aparences regulars per promoure els seus opinions d'una manera que compromet el requisit d'imparcialitat deguda. [...].»

És per això que, des d'un punt de vista conceptual, i sens perjudici, òbviament, del respecte a altres principis i valors –com ara, la veracitat o el pluralisme, entre d'altres–, l'element clau i diferencial en els gèneres radiofònics que aprofundeixen sobre temes d'actualitat per part d'un prestador públic és el de la imparcialitat, que ha de permetre fer compatible la informació i la valoració professional d'aquesta informació.

Per tot el que s'ha exposat, el Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya adopta, per 3 vots a favor, 3 vots en contra amb vot particular i el vot de qualitat del president, el següent

### **ACORD**

1. Constatar que la formulació de les valoracions o interpretacions professionals realitzades pel periodista senyor Albert Segura durant l'emissió del programa *Solidaris* per Catalunya Ràdio, el 24 de març de 2018, no suposen una contravenció de les previsions del *Llibre d'estil* de la CCMA .
2. Recordar a la CCMA la importància de cenyir-se escrupolosament a les previsions del *Llibre d'estil* i de delimitar clarament els elements que són interpretacions o valoracions professionals de les opinions personals.
3. Notificar aquest Acord a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, SA, i comunicar-lo a la persona que ha presentat la queixa.

Barcelona, 18 de juliol de 2018

Roger Loppacher i Crehuet  
President

Daniel Sirera Bellés  
Conseller secretari